

CZAGA VIKTÓRIA

Budavár visszavétele (1849. május 4–21.)

2001 óta az 1848–1849. évi szabadságharc egyik legnagyobb sikerű fejezetével, Budavár bevételével foglalkozó szakirodalom megkerülhetetlen műve Aggházy Kamilnak Budavár bevétele 1849-ben I-II. című munkája. Előadásom éppen ezért Aggházy nagyívű művének vázlatos összefoglalására vállalkozhat csupán.

Előzmények

1848. december 30. Perczel Mór vezérőrnagy hadtestének móri veresége szabaddá tette az utat Buda felé. Másnap az országgyűlés és a végrehajtó hatalmat gyakorló Országos Honvédelmi Bizottmány (OHB) úgy döntött, Debrecenbe teszi át székhelyét. A főváros kiürítése 1849. január 1-jétől január 5-ig tartott. A menekülést elősegítendő, Kazinczy Lajos utász őrnagy vezetésével a honvédek a Duna jegén hadiutakat készítettek. A szükséges anyagot – deszkát, szalmát – és munkakerőt – fuvarosokat, napszámosokat – a két város biztosította, de kompok, dereglyék, hajók is álltak készenlétben a hadsereg és a hadi anyag Budáról Pestre szállításához.

1849. január 5. Buda és Pest küldöttséget menesztett Windisch-Grätz tábornagy fővezérhez Budaörsre, hogy a „minden oltalom nélkül hagyott főváros”-nak és lakosainak kíméletet kérjenek.

1849. január 6. Windisch-Grätz bevonul Budára, majd Pestre.

1849. március–április 23. A tavaszi hadjárat első szakasza

1849. március 4. I. Ferenc József alkotmánnyal ajándékozta meg birodalma népeit, s ebben az okkupált alkotmányban részekre darabolta Magyarországot.

1849. március 30. Kossuth Lajos, az OHB elnöke, Görgey Artúrt ki nevezi fővezérré. Görgey ezzel a feldunai hadsereg, „a magyar Grand Armee” (Aggházy) parancsnoka lett. Az általa irányított négy hadtestből három részt vett Budavár ostromában.

A tavaszi hadjárat első felében a magyar főszereg, a kiváló haditervnek, és a kiváló csapatoknak köszönhetően, három ütközetben, illetve csatában – 1849. április 2. Hatvan, április 4. Tápióbicske, április 6. Isaszeg – a főváros közvetlen közelébe szorította vissza a cs. kir. főszereget. A gödöllői haditanács (1849. április 7.) Kossuth jelenlétében elfogadta azt a tervet, hogy a tavaszi hadjárat második szakaszában az elenséget a főváros kiürítésére és feladására kényszerítsék.

1849. április 10. Vác, véres ütközet a híderért

1849. április 14. Függetlenségi Nyilatkozat. A fegyveres önvédelmi harcot a függetlenségi harc váltotta fel. A függetlenség azonban csak az országgyűlés által megfogalmazott követelmény, megvalósítását a politikai vezetés a hadsereg feladatává tette. Azaz: fel kell szabadítani az ország szuverenitását szimbolizáló fővárost, Budát és Pestet.

1849. április 19. Nagysalló, fényes magyar győzelem

1849. április 24. Aulich katonái bevonulnak Pestre

1849. április 26. A Görgey vezette honvédsereg felmenti Komáromot

A tavaszi hadjárat második szakaszában Görgey azzal bízta meg Aulich Lajos tábornokot, hogy a parancsnokága alá tartozó II. hadtesttel Pest előtt tüntetve lekösse a császári főerőket, mialatt a főszereg az ő vezetésével felmenti Komáromot, átkel a Duna jobb partjára, s ezzel a hadművelettel a főváros feladására kényszeríti a császári haderőt. Aulich sikeres tüntetése és a nagysallói magyar győzelem a Windisch-Grätzet a fővezérségben váltó Ludwig Welden tábornokot arra kényszerítette, hogy kiürítse Pestet és Budát. Welden azonban nem a főszereg egészével indult a nyugati határszél felé: Buda várában mintegy 5000 főnyi védősereget hagyott Heinrich Hentzi von Arthurm vezérőrnagy vezetésével és igen komoly tűzérsséggel. Welden, aki nem volt tisztában azzal, hogy a Komárom felé menetelő Görgey Bécs elfoglalására vagy Komárom felmentésére készül, Bécsset védeni Pozsony térségébe igyekezett.

A magyar fővezérnek és tisztikarának el kellett dönteni, merre folytassa tovább a hadműveleteket. Buda ostroma mellett egyaránt szóltak politikai és katonai érvek, továbbá az olyan híresztelések, hogy a vár nem igazán védhető, az ott szolgáló olasz és lengyel zászlóaljok csak az alkalmat várják az átállásra, s így az ostrom nem fog soká tartani. Buda osztrák birtokban hagyása pedig azt jelenti, hogy az utánpótlás akadozni fog, és sem a Dunát, a legfontosabb vízi közlekedési utat, sem pedig a Dunán átvezető egyetlen állandó hidat, a Lánchidat nem használhatja a magyar sereg további hadműveletei során. Jóllehet, a magyar főszereg a tavaszi hadjárat folyamán részenként megverte a császári főerőket, s kikényszerítette a Dunántúl és a Felvidék kiürítését, ezek a győzelmek azonban Bécs előterébe összpontosították a császári hadtesteket, amelyek a közhiedelemmel ellentétben, egyáltalán nem voltak rossz állapotban: a csatákból, Nagysalló kivételével, rendezetten hagyták el a harcteret.

Az ostrom elhatározásakor a magyar haditanács azzal is számolt, hogy a budai vár egyáltalán nem komoly erődítmény: a környező magaslatokról be lehetett lőni a várba, a vár előtt nincsenek előművek, amelyek a várfalak megközelítését és megrohanását megnehezítenék, továbbá a várban nincs kút sem, ezért a várórség vízellátását egy, a Vízivárosban, a Lánchíd budai hídfőjénél lévő szivattyútelep biztosítja. A vár feladásának reményével magyarázható csak, hogy Görgey Komáromból elindulva, nem hozott magával ostromágyúkat a vár alá.

Előkészületek az ostromra

1849. május 4–16. Az ostrom előkészítő szakasza

1849. május 4. A Kmety-hadosztály, az I. és III. hadtest Komáromból Budára ér

1849. május 4–5. Aulich Lajos tábornok II. hadteste Pestről átkel Budára

1849. május 6. Komáromból útnak indítják az ostromlövegeket

1849. május 8. Megkezdődik az ütegállások kiépítése a Naphegyen

1849. május 9. Hentzi löveti Pestet

1849. május 13. Hentzi löveti Pestet – elpusztul a dunai palotasor

1849. május 15–16. Éjjel megkezdődik az ütegek bevontatása az állásokba

A várparancsnok, Heinrich Hentzi von Arthurm vezérőrnagy egyike volt a cs. kir. hadsereg műszakilag legképzettebb tisztjeinek. Windisch-Grätz fővezér 1849. február 22-én a budai vár parancsnokává nevezte ki, s megbízta a vár megerősítésével. Hentzi igyekezett feladatának eleget tenni: kijavíttatta a bástyákat és a falakat, a vízmű védelmére egy cölöp védművet építtetett, összekötve a Lánchíd budai hídfőjével. A falakon és a védművekben 85 (más forrás szerint 92) löveget helyezett el.

A Buda alá felvonuló magyar sereg Kmety-hadosztálya a Vízivárosban, nagyjából a mai Margit híd vonalában foglalt állást. Hozzájuk csatlakozott a Kálvária-hegy és a Kissváb-hegy közötti szakaszon Knezic Károly tábornok III. hadteste. A Kissváb-hegy és a Kisgellérthegy közötti szakaszt Nagysándor József tábornok I. hadteste, a Kisgellérthegy és a Duna közötti szakaszt Aulich Lajos II. hadteste tartotta megszállva. A magyarok a tábori lövegek telepítését is megkezdték a Gellérthegyre, a Naphegyre, a Kissváb-, és a Kálvária-hegyre. A legközelebb, mintegy 6–700 méternyi távolságra, a naphegyi üteg állt a várfalaktól.

1849. május 4-én Görgey egy hadifogoly tiszt, Adalbert Stefan vértés főhadnagy útján megadásra szólította fel Hentzit, s becsületes hadifogságot kínált a várparancsnoknak. Levelében közölte azt is, hogy Pest felől nem fogja ostromolni a várat, s ha Hentzi ennek ellenére lövetné a várost, vagy szétrombolná a Lánchidat, a vár bevételé után az őrség nem számíthat kegyelemre. Hentzi válaszában közölte: Buda 1849 januárjában, a magyar sereg gyors elvonulása idején még nem volt erősség, de azóta azzá alakították át, és felszólította Görgeyt, hagyjon fel a vár lövetésével, mert akkor ő Pestet hatalmas ágyútűzzel fogja támadni. Görgey, a levélváltással egy időben elrendelte a vár lövetését, s utasította Kmety György ezredest, miszerint előrenyomulva a Lánchíd közelében lévő, cölöpsánccal ellátott vízvédművet próbálja meg felgyújtani. Kmety személyesen vezette hadosztályát harcba. A támadókat azonban a mai Halászbástya és a József-bástya védői heves tűzzel fogadták, s a megismételt roham sem járt sikerrel. Kmety jelentette a kudarcot Görgeynek, s azt is, hogy a vízvédmű bevételét lehetetlennek látja, veszteségei súlyosak.

A sikertelen támadás nyilvánvalóvá tette, a várat a vízellátástól megfosztva, gyors bevételére nincs remény. Görgey ezért Guyon Richárd tábornoktól, a komáromi vár parancsnokától ostromágyúkat kért Buda alá. Guyon május 6-án útnak is indított négy 24 fontos és egy 18 fontos ostromlöveget, s ezek május 8-án érkeztek meg. Az ütegállások azonban csak május 14-ére készültek el, s így csak a 15-éről 16-ára virradó éjjel vontathatták be a lövegeket.

Addig is, míg az ütegállások kiépítése tartott, Görgey utasítására a környező hegyeken elhelyezett öt üteg délután 2 órakor kezdte el lőni a várat. A vártüzérség viszonzta a tüzet. Két, a Gellérthegyről kilőtt lövedék (Aulich tüzérei) a váron átröpülve, a Lánchíd oszlopán megpatant, s a vízvédműbe csapott be. Hentzi ezt Pest felől kilőtt lövedéknek vélte, s ezért elrendelte Pest lövetését.

A honvéd tüzérség folyamatosan lőtte a várat, s igyekezett azt több ponton felgyújtani. Az egyes hadtestek pedig azt az utasítást kapták, hogy minden nap, sötétedés után, négy-négy, a Kmety-hadosztály pedig két századot vezényeljen ki a várórság nyugtalanítására, fárasztására. Maga Görgey május 6-án Kossuth Lajoshoz írott levelében úgy vélte: „A vár bevétele csak úgy sikerülhet legrövidebb idő alatt, legkevesebb emberveszteség mellett, ha a vízi gépeket Pest részéről bombák és gránátok s röppentyűk által összeromboljuk, minek következtében a víz hiánya engedékenyebbé tehetné az ellenséget – átalattam volna ugyan ezt legelőre javasolni, Pest városa bombáztatásától tartván, de minthogy az esküszegő Hentzi tábornok minden ok nélkül úgyis már bombáztatja a szép várost, a kár ugyanegy, a jó eredmény ellenben biztosabban várható, ha Pest részéről is ostromoljuk.” – A Pest felőli ostromra valóban történt előkészület, de miután Hentzi igyekezett beváltani Pest lövetésére vonatkozó fogadalmát, ezt rövid időn belül feladták. Hentzi május 4-étől kezdve szinte minden nap lövette Pestet. Különösen május 9-én és 13-án zúdított élénk tüzet a városra, s ennek során égett le az Al-Duna-sor gyönyörű palotasora. Az ostromsereg támadásaira Hentzi nemcsak Pestet, hanem Budán a Vízivárost is bombáztatta.

Görgey a Sváb-hegyen lévő főhadiszállásra vitette a gellérthegyi csilagvizsgáló három nagy távcsövet, s tisztjei ezeken figyelték a várfalakon történeteket. Emellett egy óriási bádoggal szócsón keresztül, valahány-

szor Hentzi és kísérete feltűnt a bástyákon, egy öblös hangú táborkari százados utasította a Kissváb-hegyen lévő üteg parancsnokát, hogy melyik falszakaszt vagy bástyát lövesse.

Az ostrom ezen szakaszában az ostromlottak sem maradtak tétlenül, a várórség lőtt mindenre, ami mozgott.

1849. május 5-én Hentzi bombáztatta a Víziváros

1849. május 11-én pedig elrendelte, hogy hajtsanak végre kitörést a vízivárosi kórházakban lévő császári sebesültek és betegek kimentése érdekében. Az első kísérletet a honvédek visszaverték, ám amikor a császári csapatok reggel 7 órakor nagyobb erővel megismételték, az őrálló századok hanyagsága miatt sikerrel jártak. A sebesülteket és betegeket kiszabadították, majd a szolgálatképeseket beosztották a várórségbe.

1849. május 11-ről 12-re virradó éjjel a naphegyi réstörő üteg munkálatainak fedezésére a Kmety-hadosztály és a II. hadtest csapatai hajtottak végre nagyobb arányú vállalkozást a vízvédmű ellen, ám a támadás a védők tüzéségi tűzében ismét összeomlott.

1849. május 13-án délelőtt a magyar fél tétlen maradt. Hentzi már abban reménykedett, hogy felmentő sereg közeledik a várhoz, ám a délután folyamán a magyar ütegek erőteljes tüzet zúdítottak a várra. Hentzi ennek viszonzására ismét irtózatos tüzet zúdított Pestre és a Vízivárosra. Ugyanakkor – érthetetlen módon – szinte semmilyen figyelmet nem fordított a magyar réstörő és bombavető ütegek építésére, a Naphegyen.

Az ostrom

1849. május 15. elkészültek a naphegyi, új ütegállások és

1849. május 16-án megkezdték végre munkájukat, s másnapra

1849. május 17-re rést lőttek a Fehérvári-rondellától délre lévő falszakaszon. Az estig tartó lövetés során egy lövedék meggyújtotta a várpalota tetőzetét. Hentzi másnap bosszúból ismét Pestet lövette.

1849. május 17-éről 18-ára virradó éjjel. Görgeyt annyira felháborította Pest lövetése, hogy elrendelte, a csapatok indítsanak látszattámadást a vár ellen, amely kellő siker esetén tényleges támadásba mehet át. A támadás azonban kudarcba fulladt. A csapatok ugyanis csak nagy

nehézségek árán jutottak a falak közvetlen közelébe, mivel a helyőrség korábban különböző terepakadályokat helyezett el; a rést még nem lehetett megmászni, a honvédek által vitt létrák pedig túl rövidek voltak; az I. hadtest a Krisztinaváros kertjein át nem találta meg az utat a réshez, mire a helyes támadási irányba jutott, kihajnalodott, s a várőrség kartács- és golyózápora, valamint gránátjai elől kénytelen volt visszavonulni. A III. hadtest, feladata szerint a vár északi, rövidebb arcvonalát mászta volna meg létrákkal, de a támadás a rövid létrák miatt sikertelen maradt, a csapatok visszavonultak. A II. hadtest a vízvédmű ellen intézett sikertelen támadást. Kmety csapatai szintén a vízvédművet támadták: a hadosztály négy oszlopban nyomult előre, éjjel 1 órától hajnali 4 óráig lőtte a védőket, majd visszavonult. A támadás kudarcának oka alapvetően azonban az egységes vezetés hiánya és a rosszul megfogalmazott támadási terv volt, azaz, hogy senki sem tudta, a látszattámadás mikor mehet át valóságos támadásba. A május 17–18-i éjszakai roham kudarcra után Görgey elrendelte: minden éjjel hadtestenként négy-négy, a Kmety-hadosztályból két század nyugtalanítsa a védőket éjjel 2 óráig.

Ez a sikertelen támadás azonban már érzékeltette Hentzivel, hogy az ostrom komolyra fordult. Intézkedései nem jártak kellő sikerrel: nem sikerült eltorlaszoltatni a rést, a Fehérvári-rondellán felállított üteg nem tudta elnémítani teljes egészében a magyar ütegeket, az erős magyar puska- és ágyútűzben a cs. kir. utászok nem tudtak komoly munkát végezni.

A döntő roham

1849. május 20. Görgey kiadta az utasítást a vár bevételére. A döntő roham másnap,

1849. május 21-én hajnali 3 órakor indult meg, azután, hogy valamennyi löveg ösztüzet zúdított a várra. A rés ellen az I. hadtest zászlóaljai indultak rohamra. A II. hadtest déli irányból indult rohamra, a III. hadtest az északi várfalat, a Bécsi kaput és az Esztergomi rondellát rohamozta meg. Kmety hadosztályának feladata a vízvédmű elfoglalása volt. A rohamjelet a 24 fontos mozsarak mellett elhelyezett röppentyűk hat lövése adta meg hajnali három óra tájban. Az I. hadtest rés elleni

rohamát személyesen Nagysándor József tábornok vezette, a támadás azonban csak nehezen tudott kibontakozni: a védők nemcsak szemből, de oldalról is lőtték az ostromlókat. Jelentős vérveszteség árán sikerült elsöpörni a védőket. Az első zászlót Püspöky Grácián, az I. hadtest 47. honvédzászlóaljának zászlótartója tűzte ki a várban.

A réstől jobbra egy másik hadoszlopot Máriássy János ezredes, az I. hadtest vitéz hadosztályparancsnoka vezetett rohamra. Itt, az ellenséges tüzés és gyalogság hatókörén belül szörnyű jelenetek játszódtak le. „Iszonyú volt itt, a bástya tövében nézni, mint söpör le hármat, négyet is egyszerre a kartács, mint sodor el egész sorokat az ellen túlfélről lőtt ágyúgolyója, mint hasítja belüket, hordja el kezét, lábát, fejét soknak az elpattogó gránát. - Lehetett itt látni elszakadt kezet, lábát, koponyadarabokat heverni, a falazatok körül sok létrákrul a lelőtt emberek belei csüngtek alá, sokrul a vér, velő csepegett, sokat az ellőtt létra darabjai, sokat a bástyák alatt álló tömegekbe felülről zuhantatott égő kanócú és alul elpattogó gránátok, sokat az ágyúgömbök által falbul kitört kő- és tégladarabok sújtottak agyon” – írta az ostrom után néhány nappal anyjának az egyik honvéd. Ő maga „látván, hogy itt a sokáig állás nemigen egészséges”, visszamenni pedig „a világ minden kincséért sem akarván”, összeszedte minden bátorságát, s egy közeli létrához rohant, amiről egy kartácslövedék éppen előtte söpört le három honvédet; a vérük még ott csepegett a fokokon. Felmászott a létrán, s egyszer csak a bástyán találta magát: „Ide hogy juték fel, nem tudom” – vallotta be később. „Zúgott körültem minden irányban az ágyú és puskagolyók, sivített a kartács, és én bal kezembe fegyverem, véres kézzel és ruhával felérék a várfokra, hová a már fent lévő bajtársaim is felsegítettek.”

Reggel 5 órakor Nagysándor József tábornok örömmel jelentette Görgeynek, hogy a várban már kilenc zászlóalj van, s „ha az Isten is úgy akarja, tartani fogjuk magunkat a várban”. Aztán még kívülről ráírta a levélre: Tizenegy zászlóalj van a várban.

Szalkay Gergely százados a 6. honvédzászlóalj élén – például – parancs nélkül indította alakulatát a falakhoz. Előbb a fegyvertárat, majd a Sándor-palotát tisztította meg katonáival, ezután a zászlóalj egy részét a vízvédemű felé küldte, hogy fentről lövöldözve segítsék elő Kmety hadosztályának támadását.

Rövidesen a II. hadtest katonái is behatoltak a várba a nyugati nagy falközben lévő várkertnél. Itt a falakat létra híján egymás vállára állva mászták meg a honvédek. A Ferdinánd-kapunál létrákon, a Duna felőli keleti oldalon a megrongált fal törmelékein jutottak be a várba. Míg a honvédek egy része a létrákat támasztgatta a falaknak, a többiek puskatúzzal igyekeztek lefoglalni az ellenség lövéseit. A létratámasztók közül sebesültek meg a legtöbben. Amikor a honvédek megkezdték a felmásztást, a védők már csak gyéren mutatkoztak a bástyákon, mert a résen tömegesen tódultak be az ostromlók. A feljutó honvédek a házak fedezékében bújtak meg, s amikor számuk pár száz főre növekedett, megindultak a Szent György tér felé.

Nem volt könnyű dolguk a III. hadtest katonáinak sem. Őket Leiningen-Westerburg Károly ezredes vezette rohamra: a Bécsi kaput és a szomszédos falszakaszt mászták meg létrákon. Harminc katona esett el, mire sikerült feljutni a kapura, s aztán a várba. A létrákról lehullókat gyakran alább álló bajtársaik szuronya nyársalta fel. A III. hadtest arcvonalán elsőként a 42. honvédszászlóalj katonái jutottak be a várba. A Bécsi kapunál és a mellette lévő bástyán a 3. honvédszászlóalj tört utat magának. A rohamozók ezután az Úri és az Országház utcán indultak a Szent György térre, hogy két tűz közé fogják a védőket. A hajnali rohamban a honvédek szinte maguk sem tudták, hogyan jutottak be a várba. „A setétségtől nemigen lehetett látni, s nagyon kellett vigyázni, hogy bajtársainkat ne támadjuk meg – írja egyikük – eközben hátulról nagy csapást kaptam fejemre, mely annál érzékenyebben érintett, mert a nehéz csákót egy könnyű sipkával cseréltem föl az ostrom megkezdésekor. A vér erősen folyt fejből, de zsebkendőmmel hirtelen bekötöttem, s csákómmal jól leszorítottam, s mintha misem történt volna, tovább folytattam a harcot.”

Hentzi, aki korábban a vízvédmű védelmét irányította, a Nagysándor I. hadtestének betörése miatt előállt válságos helyzetben a Szent György téren maga állt a védők élére, s vezényelt rohamot. Megpróbálta visszaűzni a honvédeket, akik azonban gyilkos sortúzzal fogadták. A cs. kir. csapatok hátrálni kényszerültek, Hentzi azonban újabb rohamot vezényelt. „Csak előre! – kiáltotta – Rohamra, fiúk! Ki kell vernetek őket!” Az újabb roham alkalmával Hentzi altestébe (más forrás szerint a gyomrába) golyó fúródott. A tábornok bal kezét sebére szorította, s

hangtalanul hanyatlott Kristin főhadnagy karjába, aki kivonszolta őt a harcból és segédtsíztjére bízta.

Hentzi elestéről rengeteg mendemonda terjengett már a szemtanúk, a kortársak körében is. Többen tulajdonították maguknak a halálos lövést: de míg a szemtanúk Hertelendy Kálmán, Csillagh László századosokat, és Püspöky Grácián zászlótartót nevezték meg, addig az ostrom után keletkezett beszámolók nevet nem említenek. A várparancsnok el este után, reggel 7 órára a vár a honvédek kezébe került. Utoljára a királyi palota védői adták meg magukat.

Halála előtt Hentzi egy, az utókor által soha meg nem bocsátott, parancsot adott ki a Lánchíd felrobbantására Alois Allnoch ezredes várparancsnok-helyettesnek. Görgey még az ostrom kezdetén, május 4-én felszólította őt a híd, „e felséges mestermű” kímélésére, s jöllehet az ostrom során a híd is kapott néhány lövést – a Gellérthegyen felállított magyar ütegek rosszul irányzott lövedékeitől – a robbantást semmi sem indokolta, mert a várat ebből az irányból nem érte támadás. Alnoch kísérelte – szerencsére – nem járt sikerrel: a robbanás csak megrongálta a hidat, Allnochot azonban darabokra tépte.

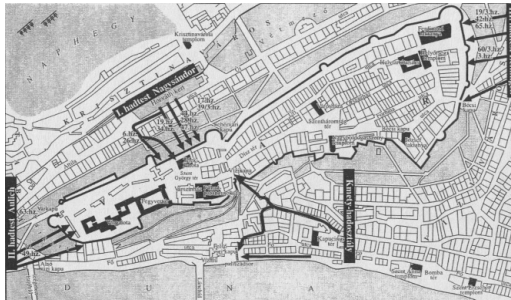
Az ostrom után

A győzelem után röviddel Görgey is fellovagolt a várba. Míg a várat hősi küzdelemmel bevett, napok óta kialvatlan honvédek egy része ötösével-tízesével aludt a kapualjakban, addig a másik része megfeledezett Görgey fosztogatást tiltó parancsáról és nemcsak kiraboltak bizonyos épületeket, hanem fel is dúlták azokat. Bor is akadt bőven, s többórás mulatozás kezdődött a várban. Görgey a roham előtt elrendelte azt is, hogy ne ejtsenek foglyokat. A rohamozók ennek ellenére többnyire mégis megkímélték a magukat megadókat életét. A vár bevételéről szóló jelentést Kmetty György ezredes vitte Debrecenbe Kossuth Lajos kormányzónak.

A történeti szakirodalom vissza-visszatérő kérdése: szükséges volt-e katonapolitikailag Buda visszafoglalása? A válasz: az adott helyzetben nemigen volt más reális cél. A vár bevételével a honvédsereg komoly veszteséget okozott az ellenségnek, és jelentős hadi készletek birtokába jutott. A meglehetősen véres ostrom pedig egyike volt a szabadságharc

legrövidebb ostromműveleteinek: mindössze 17 napig tartott. Ugyanakkor Buda bevételével a honvédsereg dicsősége zenitjére ért. Nyilvánvaló lett, hogy Ausztria önmagában nem bír el a magyar szabadságharcral. Nem véletlen, hogy I. Ferenc József éppen Buda bevételének napján kért és kapott I. Miklós orosz cártól segítséget, azaz 200 000 katonát a magyar szabadságharc leverésére. S nem véletlen az sem, hogy a császár ezt a baráti segítséget térdhajtással és kézcsókkal köszönte meg a cárnak. [Hermann Róbert találó megállapítása szerint, ez a térdhajtás a honvédseregnek is szólt.]

Érdeemes megemlíteni, hogy 67 évvel később, 1916-ban ezen a napon hunyta le szemét örökre a 19. század legnagyobb magyar hadvezére, Buda visszavívója, Görgey Artúr honvédtábornok.

Térkép-vázlat Aggházy Kamil: Budavár bevétele 1849-ben című művéből (Bp. 2001. I. k. 520.)